

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati na avstro-ogrsko deželo za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiritopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolé frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnistvu naj se blagovoli pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnništvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Voli!no gibanje.

Škofov pastirski list.

Z Dolenjskega, 26. avgusta.

Kdor je prebral zadnji pastirski list našega škofa, temu se je morala nehote vsiliti misel, kako je tudi v naši državni polovici neobhodno potreben takomenovani »Kanzel-Paragraph«. Za podporo dotičnega predloga v državnem zboru bi ne bilo treba navajati drugih razlogov, ko prebrati ta pastirski list. Lahko se reče, da od tistih časov, ko se je v srednjem veku bojeval ljut boj med papeži in cesarji za nadvlado v krščanskih državah, ni bilo pri nas toliko zlorabe cerkve v zgolj posvetne politične namene.

Ko bi se naša kranjska duhovščina, ozir. nje voditelja dr. Missia in dr. Jeglič, pač spomnila tudi žalostnih posledic teh bojov, ki so se pokazale za cerkev v reformaciji na Nemškem, Angležkem itd. in se prikazujejo še dandanašnji na Francoskem, Španskem in drugod. Žalibog, da se tako daleč ne misli!

Potreba je pa iz pastirskega lista nekoliko posebno pomembnih in značilnih misli trdno pribiti za zgled našim kranjskim in drugim Slovencem.

Ne volite mož, pravi pastirski list, ki trdijo, da se bore proti klerikalizmu. Ti hočejo izpodbiti oblast cerkve nad posamezniki, pa tudi celimi narodi in državami. Naš Prezvišeni nikakor noče verjeti, da naš boj ni proti cerkvi, ampak edino le proti politikujočim in po nadvladi hlepečim duhovnikom v posvetnih rečeh. Zakaj samo te imenujemo klerikalce. Ti sami, pa tudi vsi duhovniki skupaj še niso cerkev, ker Kristova cerkev smo vsi skupaj, ki smo krščeni na njegovo ime in imamo neizbrisno znamenje sv. krsta na sebi. Duhovniki pa so le služabniki cerkve, ki so postavljeni in plačani za to službo, kakor uradniki za druge javne službe. Žalibog, da si pa zdaj cerkveni služabniki laste sami vso oblast v cerkvi tako, da mi lajki nimamo nič besede in smo brez vsakega vpliva, kakor ga imajo lajki pri drugih krščanskih cerkvah, kjer vsled tega tudi klerikalizma ne poznajo. Pa naši klerikalci še niso zadovoljni z vso cerkveno oblastjo; z vso možjo silijo tudi v posvetne reči in hočejo nas lajke tudi odtod izrinuti.

Klasično je, kako izgovarja pastirski list pregrehe naših klerikalcev. Drugo je pravi, če človek kristijan, tudi duhovnik, v slabosti, hudi skušnjavi ali silni strasti greši, pa se drži pravih nauk, drugo je pa, krive nauke zagovarjati. Čeprav umemo te besede, pomenijo, da sme človek, ki je v klerikalnem taboru počenjati kar hoče, sme biti goljuf, lažnjik, nečistnik, pijanec, itd. pa je vsejedno dober katoliški mož; kdor pa ni v tem taboru, ta naj bo še tako pošten in pravičen, spreten in delaven, ta vsejedno ni nič — doli z njim! Ne volite mož, pravi pastirski list dalje, ki govore o svobodni misli, o neodvisnosti stanov in ljudi. Ti so kakor Adam in napuhneni angelji. To je svoboda in neodvisnost od katoliške cerkve, po kateri edini moremo spoznati, kar je res in prav.

Torej o svobodni se niti govoriti ne sme. O kako lepi so bili pač tisti časi srednjega veka, ko so krivoverce in copernice na grmadah sežigali; ko je bil Kopernikov uk, da se suče zemlja okoli

solca in ne solnce okoli zemlje, prepo-vedan in je moral Galilei zavolj tega v ječo; kako lepo je bilo takrat, ko je bil kmet škofom, samostanom, župnikom in drugim grajščakom ne samo s tlako in desetino, ampak tudi s svojim životom suženj.

Zato trdi pastirski list, da je liberalizem že sam na sebi greh. Potemtakem se samo po sebi razume, da so tudi dela, ki jih je izvršil liberalizem, greh. Torej je bilo greh odpraviti torturo, greh oprostiti kmeta životne sužnosti, potem pa še celo tlake in desetine. Posebni greh pa je bil zboljšati šolstvo in s tem razsvetliti srednjega veka temoto. Greh je bil pa tudi, odpraviti državni absolutizem in vpeljati ustavne pravice. In dosledno je slednjič tudi greh posluževati se ustavnih pravic. Zastran tega greha pa je saj to dobro, da ga z nami vred delajo tudi klerikalci, ko se pri nas s pravim fanatizmom poslužujejo zlasti volilne pravice za državni in deželni zbor. Tukaj smo torej enaki grešniki. Vendar nekaj razločka bo med nami in njimi. Mi smo namreč odkriti čestilci svobode in svobodomiselnih naprav, oni bi pa menda vse liberalne pridobitve z vsem človeškim napredkom vred najraje na gromadi sežgali in kazalec na svetovni uri vsaj za kakih 400 let nazaj obrnili.

Tako je. Zato mislimo mi liberalci, ki želimo svojemu narodu svobodo in napredek, da smo kakor sklepa pastirski list, tudi mi dobri kristijani in upamo blagoslova iz nebes.

Iz Leskovca pri Krškem.

Te dni leta in rogovili po naših krajih tisti že povsod znani dr. Žlindra. Prileze kakor tihoapeč; nihče niti najmanje ne sluti in kakor bi strela udarila, že je v farovžu. Tako se je ta ožlindrani vandrovec priklatil pretečeno nedeljo tudi k nam. Bil je videti ves zbečan, ko se je pripeljal ravno iz Rake in se ni znal kar nič orientirati, povprašajoč po farovžu, dasiravno je bil že večkrat v farovžu. Kmalu potem pa smo zvedeli, kaj je bil vzrok njegovemu zbečanju. Na Raki se mu je namreč presneto slabo godilo.

To nedeljo napovedal je naš, tudi ves zviti in prefrigani fajmošter procesijo, s katerim namenom, to je sam dobro vedel. On je namreč vedel, da ga obišče dr. Šusteršič. To je potem naznanil svojim takozvanim »cikmuštrom« in nekaterim podrepnikom v kleti pri kapljici rujnega vinca, katerega taki gospodje kaj s slastjo srkajo in ga včasih tudi drugim privoščijo, kakor se je to zgodilo nedavno na Ponikvah. Pravil je, da pride neki fajm gospod iz Ljubljane pripovedovat, kako in koga naj volijo za poslanca v deželni zbor v našem okraju. Ti »cikmuštri« so potem druge pripravljali in tako se je po končani procesiji zbralo teh kimovcev, mnogo otrok in drugih volilcev, ki pa nikdar ne bodo ž njim volili, v farovžu. Črez nekaj časa pa pride precejšnje število prav odločnih kmetov ter hoče iti tudi k shodu. Ko te fajmošter zagleda, ves blede in prestrašen prileti jim nasproti ter jim zabrani vhod, češ, da oni ne smejo k shodu, da nimajo pravice itd. Ko ga neki kmet vpraša, kaj delajo otroci pri shodu, mu odgovori ves v zadregi: »Ti se pripravljajo za sv. birmo.« Zakaj

se je neki tako ustrašil? To je pač lahko uganiti. Slabo vest je imel. Kmetje bi samo vprašali tistega gospoda dra. Žlindra, če ima čiste roke, in Bog ve, kaj bi se potem ž njim godilo.

Zborovali so potem pri zaprtih vratih brez predsednika, kjer je dr. Žlindra predstavil kandidata za deželnega poslanca, kar je bilo pa v resnici zelo potrebno, kajti poznal ga ni živ krst. Kakšen možicel je to, naj omenimo samo sledeče: Ko je govoril novi kandidat, mu je naenkrat sape zmanjkalo in na pomoč mu je priskočil Šusteršič in rekel, da ga bo v dveh letih že naučil govoriti. Takšnega poslanca naj tedaj pošljemo v deželni zbor, da bo zastopal nas kmete, saj se mu bode vse smejalo. Mi imamo dosti boljših mož-kmetov, ki se ne skrivajo za dra. Šusteršiča, in te bomo volili, naj se vsi Šusteršiči in fajmoštri na glavo postavijo, če se hočejo.

* *

Kaj pa je tebe treba bilo...

V nedeljo, dne 25. t. m. zjutraj je zdajci počila po Raki vest, da je posetil to znano liberalno vas in faro sam Šusteršič. Oj, srečni kmetje, srečna vas! sem vskliknil, ko sem izvedel to novost. Noben krst ga ni videl prihajati, nikdo ni čutil, kdaj je zopet odšel. Uho ni slišalo, oko ni videlo itd. Kar se tiče prihoda, mi je razborit kmetič razložil stvar takole nekako: V Št. Jerneju je bil v soboto sejm. Slučaj je nanesel, da je bila istotam in istotakrat tudi birma. Naravno je, da je gospod doktor spremljal škofa pri tem svetem opravilu. Podjetni in dobičkaželjni Račanje so tisti dan peljali precejšno število repkov na sejm. Vračaje se s praznimi kurniki, imeli so najlepšo priliko, da je ta ali oni vzel neznanega gospoda v kurnik, pokril ga s slamo ter ga tako »bei Nacht und Nebel« transportiral na Rako. Dobro! sem si mislil, kurnik, slama, noč in Šusteršič! Ko bi ne bili Račanje taki zaspanci, videli bi bili v noči od sobote na nedeljo svetel žar nad župniščem v znamenje, da prebiva v njem visoka oseba, ki ima le še malce stopinj do svetnika. — Zjutraj se je s prižnice oznanilo, da bode po maši v župnišču shod, katerega se naj farani vdeleže v kar največjem številu. Po maši se res napoti nekaj kimavcev proti župnišču. Mladi kaplan je kaj pridno skupaj zganjal svoje verne ovčice; naložil jih je sicer malo, a to ne dé nič, v »Slovenec« bomo brali: »Shod je bil sijajno obiskan«, in to nam mora zadostovati. Pri vratih sta stražila oba kaplana, da ne bi kdo nepoklicanih posili všel na shod. — O čem se je razpravljalo in govorilo, to ve Bog sam in pa Šusteršič s tisto peščico poslušalcev. Vse je zavito v tajinstveno meglo. Le posamne drobtine so se raztresle po Raki. Reklo se je med drugim tudi, da ko bi ne bili duhovni spravili Tavčarja na konja, bi ta (namreč Tavčar, ne pa konj) še danes kidal gnoj. Ubogi Tavčar! Pokojni tvoj stric bi bil takemu govorniku najbrže prisolil jedno po grešnih čeljustih. Pomnite vi vsi, liberalci, ki ste iz kmetijskih hlač zlezli v gosposko suknjo, duhovnom se imate zahvaliti, sicer bi še danes kidal gnoj! Tako pa kidate klerikalni gnoj iz dežele. Govorilo se je seveda tudi o žlindri. Oj, ti nesrečna žlindra! Zakaj ne daš miru ljudem po svetu? Zakaj jih zalezuješ od Ljubljane do Dunaja, od Dunaja do — Rake?! Govornik je zatrje-

val, da je hotel le pomagati kmetu, rekel je tudi, da je v to svrhu daroval 1000 gl. Slišite li?! tisoč goldinarjev, t. j. dvatisoč kron, kakšna ogromna vsota! Pa še celo podarjena vsota! Ta je najlepši način, da se vlóvi kmeta v past. Reče se mu samo: »Jaz sem tvoj najboljši prijatelj, Tavčar je tvoj najzagrizenejši sovražnik«, in stava je dobljena. Saj so pa tudi verjeli govorniku kmetje! »Aha, to je tista žlindra«, se je slišalo po Raki, ko so se razhajali ljudje, ta nam bo malo pomogel. — Govornik se je dalje zaletaval v tista dva Tavčarjeva svaka na Raki. Trdil je, da sta samo radi Tavčarja liberalna. Kajpada! ravnote se pač po svojem kopitu; pri klerikalcih ne sme imeti nikdo svojega prepričanja, kmet, poslušaj le gospoda. Nehote pride človeku misel, da ta dva svaka Tavčar »gor drži«, saj tako je menda hotel reči Šusteršič. Morebiti jima Tavčar pošilja vsakdanjega kruha, saj je krški kolodvor blizu in oba imata po jeden par konj s potrebnim hlapcem vred. Smilita se mi vidva, Tomažin in Varšek! ko pridem do vaji, vama plačam 1 liter tistega »od zidu«, saj sta taka reveža, da morata biti le radi Tavčarja liberalna, sicer se mu zamerita.

Gospoda doktorja je spremljal kmet »z naočniki«, doma tam nekje okoli Novoga mesta. Vsiljeval se je našim kmetom kot kandidat za kmetске občine. Bi li ne bili bedaki Račanje, da bi hodili v Novo mesto po poslanca? Imajo ga itak pred nosom v Kostanjevici. — Koliko so klerikalni gospodje dosegli s tem shodom, videli bomo ob volitvi. Do takrat pa, vrli mi narodno-napredni Račanje, z Bogom!

Pozdravlja vas vaš

Kmet.

V Ljubljani, 28. avgusta.

Katoliški shodi.

Klerikalci po vseh avstrijskih deželah agitujejo za deželnozborske volitve tako strastno, kakor še menda nikdar doslej. Vsa sredstva so jim dobra; agituje pa vse od zadnjega cerkovnika do kardinalov. Spovednice, lece, pastirski listi, shodi in nadlegovanje volilcev na domu — vse je danes dobro za agitacijo. Katoliški shodi so sedaj na dnevnem redu zlasti na Češkem in med češkimi Nemci. Liberalizem, verski indiferentizem so tisti mlini, zoper katere vodijo klerikalni Don Quixoti svoje armade. V Litoměřicah in v Kroměřížu sta bila dva velika katoliška shoda, katerih se je vdeležilo okoli 10.000 klerikalov in klerikalcev. Vodili so jih škofje, redovniki in bogoslovni profesorji. Zanimivo je, da sta pozdravili tak katoliški, odločno politični shod tudi dve avstrijski princezinji! Nivó govorov raznih govornikov pa je bil skrajno plitek; govorilo se v najobrabljenejših, najbanalnejših frazah o liberalizmu, socializmu, svobodni ljubezni i. dr., zlasti pa se je uplivalo na ženstvo, kateremu se je prigovarjalo, naj se loči od svojih mož, ako ostanejo liberalni. V Litoměřicah in v Kroměřížu pa sta se hkratu vršila tudi liberalna shoda. Seveda so imeli zategadelj policaji in orožniki poostreno službo, ker si upajo klerikalci vedno le v senci bajonetov razgrajati. Boj med klerikalci se poostreje po vseh avstrijskih deželah. — Klerikalci nastopajo povsod najrditejše proti narodnim in naprednim strankam.

Sestanek nemškega cesarja s carjem

v Gdanskem, ki naj bi imel po prvih poročilih le etiketni pomen, postane menda vendarle politične važnosti. Pri sestanku vladarjev bodeta namreč prisotna tudi oba voditelja zunanjih ministrstev, grof Bülow in grof Lambsdorff. Francozom to sicer ni ljubo, ali tolažijo se, da bo prihod carja in carice na Francosko še večjega pomena. Pariz je naprosil carja, naj pride v franc. stolico.

Nemiri v Aleksandriji.

7. t. m. so se pripetili v Aleksandriji veliki poulični izgredi, pri katerih je bilo nad 30 kristijanov bolj ali manj opasno ranjenih. Neki arabski policist je bil ubit v svoji službi, ko je delal red, na kar se je zbralo okoli 8000 oboroženih Arabcev, ki so kričali: »Pobijmo krististijane!« ter napadali kristijane, pobijali okna ter delali škodo. Ljudje so bežali in zapirali hiše. Policijisti niso delali reda. Angleške čete so zasedle nekatere trge in ulice, na kar je kmalu nastal mir.

Vojna v Južni Afriki.

Razmere postajajo za Angleže vedno slabše. Celotno Angležem prijazni listi in dopisniki sodijo, da bi bilo najbolje, ako sklenejo mir, sicer bodo končno vendarle premagani. Buri se niso udali pozimi in se ne bodo udali sedaj, ko imajo pomlad. Vdrlji so še bolj proti jugu v Kaplandiji, in oddelek Scheeperjev je nevaren Oudts-hoornu. Steyn in Dewet sta prav blizu vshodnega brega Fishriverja v Kaplandiji. Buri v središču so razcepljeni še v manjše oddelke kot so bili doslej ter hodijo okoli ponoči. Zato jih Angleži še težje preganjajo, dočim je za Bure iskanje živil ponoči vspešnejše. Buri dobivajo neprestano skrivaj konje. Dva velika oddelka, vsega skupaj 700 mož, sta hotela prekoračiti reko Oranje ter vdreti v Kaplandijo, a so ju Angleži zavrnili. Ali Buri so imeli tudi vspeh. Kitchener poroča, da se je 22. t. m. 65 mož s 3 častniki Elliotovega oddelka blizu Ladybranda Burom udalo. Jeden sam mož je bil ubit in le štirje ranjeni, in vendar se je udalo takoj 68 Angležev! Buri so jih kmalu izpustili, ko so jim Angleži prisegli, da ne primejo več orožja, Kitchener pa je odredil preiskavo. Ta novi slučaj kaže zopet, da so Angleži malo-dušni, utrjeni in vsega naveličani. Vojaštvo je sito vsega in hrepeni po koncu vojne. Drugače Buri. Steyn, Dewet in Botha so pisali — vsak posebej — Kitchenerju pisma, v katerih protestirajo proti zadnji proklamaciji in izjavljajo, da se bodo bojevali dalje. Delarey pa je izdal svojo proklamacijo, v kateri svari Bure, da se ne smejo ravnati po Kitchenerjevih zahtevah ter izjavlja, da se bo bojeval naprej. Potemtakem so vsi glavni voditelji Burov za nadaljevanje vojne!

Izpred sodišča.

(Tolovajstvo v Gočah.)

(Dalje.)

Katarina Žgur, županova hči, izjavi, da je gledala skozi okno in videla mimo iti Fr. Jamška in Antona Vovka na nasprotni strani ceste. Oba sta se pripogibal in eden je vrgel kamen, pa priča ne ve, kdo. Slišala sem, tako pripoveduje dalje, da je bil župnik hud na to, da se bo zvečer plesalo. Enkrat, še pred 28. oktobrom, je rekel pri pridigi, da bi liberalce in brezverce najraje ven vrgel in da naj ti grede raji med živino v hlev, kakor pa v cerkev. Pri drugi priliki pa je rekel, da katoliški stariši ne smejo pustiti svojim otrokom občeovati z otroci liberalnih in brezverskih starišev, ker se v tej družbi ne bodo nič dobrega naučili. Ravno tako je nekoč rekel: »Če kdo govori kaj čez vero, ga lopnite po zobeh, kazni bom že jaz plačal.« Na ta način je umevno, da so bili ljudje vedno jezni, ko so šli domov iz cerkve. Tudi je enkrat rekel kurat, da so liberalci in brezverci ničvredneži. Na vse to je kurat vstal in slovesno izjavil, da se on nikakor ne spominja, da bi bil kdaj kaj takega govoril!!

Priča Janez Kavčič je sedel v Žgurjevi gostilni, ko je čul, da se ljudje zunaj zbirajo. Nato je rekel svojemu svaku, da naj gre proč od okna, kjer je dosedaj sedel. V tistem trenutku, ko je ta storil to, je priletel kamen skozi okno,

ki bi ga bil na vsak način zadel, ako bi se ne bil pravočasno umaknil. Napadavci so s tako silo metali kamenje, da se je cela hiša tresla. Tudi ta priča je slišala kurata propovedovati, da je bolje, če liberalci ostanejo v hlevu pri živini, kakor da pridejo v cerkev. Dne 4. nov. je imel kurat propoved, v kateri je med drugim rekel: »Meni pravijo ljudje, da sem kurbir in f.k.r. in me obkladajo še z drugimi psovskami, pa to vse ni nič res!«

Dr. Tavčar: Ali so bili takrat tudi otroci v cerkvi? Priča potrdi! Dr. Tavčar: No, lepo katoličanstvo imate tam v Gočah!

Kurat, vprašan od predsednika, kaj pravi k temu, se odreže duhovito: »Vse to, pa tudi samo to, kar sem zjutraj izpovedal, je res, drugo je vse laž. Vse, kar govorim, se mora vzeti v tem smislu, kakor jaz povem. Kakor iz sv. pisma, tako se tudi iz mojih pridig dokaže lahko vse, kar se hoče, če se jih trga!«

Tudi Aleksander Vidrih izpove, da je bil 4. novembra l. l. pri omenjeni pridigi navzoč, ko je kurat tako škandalozno propovedoval, pristavi pa še, da je kurat rekel, da »Slov. Narod« laže in, da je imel na leci papir v roki, kjer je imel prepisan dopis iz »Naroda«. Tudi on je čul iz kuratovih ust besede, da naj liberalci ostanejo raje doma pri živini v hlevu, in da katoliški stariši ne smejo pustiti svojim otrokom občeovati z otroci liberalcev.

Ignacij Dolenc potrdi to, kar je prej izpovedala Katarina Žgur, da je kurat rekel: Kdor govori čez sv. vero, udari ga po zobeh, bom že jaz zanj odgovoren. Ravno tako omeni, da je kurat imenoval »Slov. Narod« umazan časopis. Pri pridigi dne 28. oktobra l. l., tako se glasi dalje izpoved, je župnik govoril o ljubezni, da se moramo med seboj ljubiti, da on ljubi vse, samo slaba dela sovraži. Po pridigi je rekel, da bo danes nekje ples in tisti, ki niso za to pripravljeni, bodo morali imeti cilindre iz melone in počrnjene roke. Dejal je dalje, da smo premalo »nobel«, in da naj raje gremo z njim na par besedij v Mavče. Zvečer sem bil tudi pred župniščem in sem slišal, kako je vprašal župnik z okna: »Kdo je v lužo padel, kdo ga je vrgel v njo, se bom že jaz zanj potegnil.« Janez Krešič je zavpil: »Kdo more kaj čez g. župnika reči.« Kurat pa je rekel: »Držite ga nazaj, molite in pojte spat. Bogu in Materi Božji se priporočite in vse bomo premagali! Nekdo je zaklical: Bog živi «Nanos» in našega g. župnika, na kar je slednji še odvrnil: Bog živi «Nanos». Potem pa je zaprl okno.

Predsednik je vprašal kurata, kaj on k temu pravi, ta pa izjavi, da ostane pri tem, kar je sam povedal.

Predsednik nato: »Potem pa priča laže, kar se mi ne zdi verojetno, ker vendar ne bo po krivem prisegal.«

Priča pravi nadalje, da je čul tudi kuratove besede, ko je enemu, ki je rigal, zaklical: »Kaj se boš rigal, saj vemo, da si osel.« Končno še pove, da je kurat mogoče govoril tudi še kaj družega, česar on ni slišal.

Nato je prišla kot priča na vrsto sestra kuratova, Marija Štemberger. Ta je o pridigi dne 28. oktobra l. l. povedala isto, kakor njen prednik. Rekla je dalje, da njen brat zato pridiga zoper liberalno časopisje, ker ga škof prepoveduje. O večernih dogodkih pred župniščem ni vedela nič povedati.

Marija Vidrih je bila tisti večer najprvo na plesišču, potem pa pri Žgurju, kjer je slišala, kako leti kamenje v hišo. Kmalu potem, ko je župnik prišel v faro, je rekel nekoč na leci: »Kdor govori čez sv. vero, udari ga po zobeh, jaz bom za to odgovoren in plačevalec«, in drugič: »Bolje je za liberalca, da ostane v hlevu pri živini, kakor Boga za norca imeti«, in zopet: »Vi, katoliški stariši, ne pustite svojih otrok med liberalne otroke«, »Prekleta tista hiša, kjer berejo umazane časopise«. Pod tem je seveda mislil »Slov. Narod«, oziroma liberalne časopise, katere je večkrat imenoval umazane. Enkrat je rekel kurat: »Vi, krščanski stariši, kadar boste jemali krstne botre, jemljite botre na krščanski podlagi, ne pa liberalcev in brezvercev. Kako vzgojo bodo imeli vaši otroci, če vi umrjete, če ne bodo imeli krščanskih botrov, ampak liberalne, ki

vedo za katoliško cerkev, kakor pes na cesti ne«.

S tem je bila končana popoldanska razprava dne 26. t. m.

V jutro 27. t. m. se je zopet začela obravnava.

Priča Alojzij Ferjančič, ki je bil kot prvi zaslišan, je podal sledečo izjavo: Odkar je Ferjančič prišel za župnika na Goče, se je začelo nasprotstvo mej obema strankama v Gočah vedno bolj ostri. Od prihoda pa do 28. oktobra so bile vse njegove pridige naperjene proti liberalcem, tako, da je moralo vsak dan počiti. Samo kake tri niso bile hujskajoče, v ostalih je pa govoril samo o liberalcih, o liberalnem časopisju, proklinjal tiste hiše, kjer boro liberalne časopise, in one, ki podpirajo liberalne družbe. Že na veliki ponedeljek je imel pridigo, v kateri je napeljal na me govor. Jaz sem namreč razdelil kakih 10 iztisov knjige »Izgubljeni Bog«. Tisti večer je napadel potem v gostilni Janeza Jamška mojega hlapca Riharda Ferjančiča, da je ravno tak, kakor jaz, in rekel, da je tista pridiga bila zaradi mene, da trosim umazane knjige in da bodo tiste hiše razpadle, kjer boro take knjige. En večer sem tudi slišal, da se jih je kakih 20 zmenilo, da me bodo napadli.

Priča Fran Mohorčič je šel z drugimi večerjat k Žgurju in slišal vpitje: »Zdaj grede boksarji doli.« Pangerc je upihnil luč Matiji Vidrihu. Na to so se zagнали vsi proti farovžu. Videl sem Pangerc, Štembergerja in Debevc skupaj, pa ne vem, ali je Pangerc napadel Štembergerja. Slednjega sem slišal, kako je zaklical: »Sakramenske duše, pustite me, da grem naprej!« in v tistem trenutku je padel Debevc v lužo. V župnišču se je odprlo okno in kurat je vprašal: »Kdo je padel v lužo?« Debevc se je oglasil: »Jaz sem padel.« Župnik: »Od katere stranke?« Štemberger pa: »Od hudičeve stranke!« Kurat je na to zavpil: »Razženite te hudobneže!« Naprej pa nisem nič več čul, ker sem šel naprej.

Tudi tu se je kurat pokazal moža slabega spomina in rekel, da se besed »Razženite hudobneže« ne strinjajo z njegovim namenom, ljudi miriti.

Nadalje je priča povedala, da je tudi ona čula kuratove besede: »Če kdo govori zoper sv. vero, udari ga po zobeh, stroške bom že jaz plačal.«

Priča Marija Štemberger je tudi videla, kako je Pangerc Vidrihu ugasnil luč. Pangerc in Debevc sta kričala: »Boksarji, greste večerjat!« Oba sta potem planila za Štembergerjem in pri farovžu so se zgrabili. Štemberger se je branil in vrgel Debevc v lužo. Iz okna župnišča sem začula glas župnikov: »Kdo je padel v lužo? Kdo ga je vrgel?« Štemberger je odvrnil: »Jaz sem ga vrgel.« Na to je zaklical župnik: »Po njih!« ali »Po njem!« — tega ne vem natanko. To je večkrat ponovil. Drugega nisem slišala.

Kurat je enkrat pri pridigi rekel, da mu pravijo liberalci, da je prasec, f...r, kurbir. On je dejal tudi, da imajo liberalci umazane časopise.

Tudi priča Fran Štemberger je videl, da je Pangerc upihnil luč Vidrihu in slišal iz ust Debevc in Pangerca klice: »Boksarji, boksarji«. Zavrnili jih je: »Vi ne veste, kaj govorite«. Pri farovžu sta me pa dva napadla, jaz sem se pa branil in zakričal: »Sakramenske duše, meni dajte mir« in takrat sem pahnil Debevc v lužo. Na vprašanje župnikov, kdo ga je vrgel, sem odgovoril: »Jaz sem ga vrgel, ti prekleťfar, če češ vedeti.« Od katere stranke se je glasilo daljno kuratovo vprašanje. »Od hudičeve«, dejal sem jaz. Potem je pa zaklical župnik: »Po njem!« Vendar pa nisem vsega slišal, kar je župnik govoril skozi okno, ker sem šel naprej.

Nato so bile zaslišane tri priče: Marija Ferjančič, Ivana Vovk, Alojzija Vovk, ki niso nič važnega in bistvenega izpovedale.

Priča Matija Vidrih je izpovedal, da je slišal župnika kričati: »Razpodite brezbožneže!«

Priča Ivana Kodrelj, ki je bila v župnišču, je slišala klic kuratov: »Kdo ga je vrgel?« in pa tudi: »Živio Nanos, Bog je z nami, kdo bo zoper nas?« Ta priča je pod prisego potrdila, da ni nič drugega župnik govoril, dasiravno so druge priče tudi pod prisego potrdile, da je župnik govoril še druge stvari.

Državni pravdnik vpraša kurata, če je rekel: »Bog živi Nanos«, kurat pa pravi, da se ne spominja.

Priča Rozalija Dolenc potrdi, da je župnik zaklical z okna: »Kdo ga je vrgel v lužo«. Štemberger je na to odvrnil: »Jaz sem ga vrgel«. Tudi je slišala poziv kuratov: »Držite ga nazaj«, namreč Janeza Krešiča. Na cesti so upili: »Bog živi gospoda župnika in Nanos!«. Nato je župnik odvrnil: »Bog živi Nanos, Bog bodi z nami, in vse bo dobro, vse bomo zmagali!« Jaz sem bila, nadaljuje, ves čas pod oknom in župnik ni rekel nobene druge besede, kakor to, kar sem jaz navedla. To potrdim pod prisego.

Dr. Tavčar: Vsaka ženska drugače govori, kar jih je tu, in na koncu bo prišlo na dan, da je župnik imel z okna celo pridigo na spodaj stoječe.

Nato se je prebrala izjava Regine Vrtovce, ki priča, da je pri večernicah 29. oktobra l. l. župnik strogo obsojal vse one, ki so se udeležili napada pred Žgurjevo hišo.

Priča France Ferlan izpove, da je župnik najprvo zaklical: »Kdo je tukaj doli?« Nato je padel Debevc v vodo in kurat je poprašal: »Kdo je padel v vodo in kdo ga je vrgel?« Jaz grem dotičnega tožiti. Od katere stranke je? Nič se jih ne bojte, teh surovežev, mirni bodite, Bogu in Materi Božji se priporočite«. To je govoril župnik. Potem sem še čul, ko je eden tam rigal i-a-klic: »Če rigaš ali ne, saj vemo, da si osel«. Ta klic je pa prihajal iz množice, ne iz župnije. Tam je bil hud vrišč in mogoče, da sem kaj preslišal. Slišal sem med drugimi Debevc kričati: »Bog živi Nanos!« iz župnikovih ust pa tega nisem čul.

Priča Franc Jež je slišal župnikovo vprašanje: »Kdo je padel v jamo« in Debevc odgovor: »Jaz sem padel«. Dalje potrdi tudi, da je župnik zaklical: »Kdo ga je vrgel notri, se bom že jaz potegnil zanj« in pa nadaljni župnikov vsklik: »Če ne bo miru, bom streljal«. Drugega priča ni slišal.

Priča Janez Jež izjavi, da je župnik rekel: »Pojte spat, če ste pijani. Če ne bo miru, bom streljal.« On je videl, kdaj se je okno odprlo in zaprlo. Tudi to je čul: »Kdo je padel v vodo«, in pa: »Jaz sem padel«, kar sta govorila kurat in Debevc. »Se bom že jaz zanj potegnil«, je dejal še kurat na to. Priča pravi, da je popolnoma lahko mogoče, da je kaj preslišal.

Na vse to je kurat Ferjančič zopet izjavil, da se ne spominja, da pa je mogoče kaj takega rekel.

Priča Janez Mohorčič je slišal župnika klicati tako: »Pri miru bodite, da bodo ljudje spali. Če ne bo miru, bom streljal«. Poleg tega je župnik vprašal tudi še: »Kdo je padel v jamo?« Drugega priča ne more izpovedati, mogoče je pa, da je kaj preslišal. Vendar ni mislil, da bi bil župnik kaj hujskal.

Priča Andrej Vidrih je izpovedal takole: Župnik je odprl okno in zavpil: »Kdo je padel v lužo? Kdo ga je vrgel vanjo?« Jaz se bom zanj potegnil. Župnik je še nekaj govoril, pa ne vem kaj. Takrat, ko sem bil zaslišan, sem čisto resnico govoril. Vsako nedeljo hodim k maši in pridigi, vendar se ne spominjam, da bi bil naš župnik kdaj kaj hujskal.

Ko mu predsednik prebere zapisnik njegovega zaslišanja pri preiskovalnem sodniku, pritrdi priča, da je župnik tudi zakričal: »Če ne bo miru, bom streljal«, in: »Ali je kaj naših tukaj?« Na to vprašanje so nekateri fanti rekli, da so Mavčani in Gočani tu. Župnik jim je svetoval: »Imejte pamet in pojte domov, če ste pijani«. Potem je Vidrih šel k Jamšku, ko je župnik zaprl okno.

Priča Franc Jamšek je šel 28. ali 29. decembra l. l. — tega ne ve natanko, kateri dan je bil — mimo hiše Matije Vidriha in slišal v hiši pogovor. Prislonil se je k oknu in prisluškoval. Matija Vidrih je rekel k ženi: »Jaz ne odjenjam od tega. Precej jutri grem v Rímanje, da zvem kaj in kako«. Žena mu je prigovarjala: »Tu ostani«, on je pa dejal: »Pravoslavna vera je prava vera, naša vera je svinjska vera«. Žena ga je pa pokarala: »Tiho bodi«. Šel sem naprej, ker se je razgovor končal s temi besedami.

Matija Vidrih, konfrontiran s Jamškom, je pač potrdil, da je enkrat rekel v šali: »Bom pa šel v Rímanje«, da pa nikdar ni imenoval naše vere svinjske,

Dejal je, da Jamšek vse to govori samo zaradi stranke.

Potem je predsednik konfrontiral Katarino Žgur z Jamnikom. Prva je izpovedala, da sta šla Jamšek in Anton Vovk mimo hiše njenega očeta in sta kamenje pobirala, vrgel ga le samo eden, pa ne ve, kdo. Jamšek izjavi, da on ni nič metal, za Vovka pa ne more niti priseči, da je kaj vrgel, niti da ni nič zalučal v hišo, ker je ta šel pred njim. Vovk taji.

Obtoženec Anton Vovk je potem bil zaslišan glede Fr. Štembergerja, če je ta res rekel: »Saj se kuratu ne bo nič zgodilo, samo prestavljen bo, kar je pa zanikal ravno tako, kakor naslednja priča Jože Vovk.

Priča Jože Ferjančič je podal sledečo izjavo: Župnik je vprašal z okna: »Kaj je dol?« in pristavil: »Ako se ne spravi, bom streljal!« Tudi besede: »Kdo je padel v lužo?« Se bom že jaz zanj potegnil,« sem čul izgovoriti župnika. Dalje je ta zaklical: »Pustite v miru te suroveže, z Bogom in Materjo Božjo bomo vse zmagali!« Tudi vprašanje župnikovo: »Od katere stranke ste jo slišali?« Med drugim je župnik zakričal: »Osi neumni, kaj se tle lovite?« Na to je eden začel rigati »i-a, i-a«, kurat pa je zarohnel: »Saj vem, da si osel, če rigaš ali ne!« Jaz sem bil tam pred župniščem toliko časa, da je župnik okno zaprl. Sicer pa odločno izjavljam, da naš fajmošter nikakor ni hujskal.

Predsednik je ukazal vse priče glede dogodka pred župnijo poklicati v dvorano in jih postavil nasproti. Štemberger je zaklical onim, da lažejo in to so potrdile njegove sopriče. Klerikalne priče, pred vsem pa pozneje aretovana Dolenc, so pa zagovarjale kurata Ferjančiča. Ko je predsednik vse natanko izprašal, je priče odpustil in zaključil dopoldansko razpravo. (Konec prih.)

Izlet „Idrijskega Sokola“ v Logatec.

Lepa sokolska slavnost v manjšem okviru se je razvila minolo nedeljo ob izletu čilega »Idrijskega Sokola«, najmlajšega, a krepkega izmed slovenskih sokolskih društev. Pridružila sta se najstarejši brat, rekel bi oče, »Ljubljanski Sokol« in pa postojnski, da je bilo v Logatcu zbranih okoli 90 članov treh sokolskih društev, ki so nastopili v prostih vajah, v telovadbi na orodjih z najlepšim uspehom v resnem sokolskem delovanju, ob jednem pa tudi pri poznejši veselici pokazali, da Sokol zna vedno oživljati družabno življenje in je še vedno važen faktor v socialnem življenju našega naroda. Kjer je »Sokol«, tam je živahnost, tam se hitro razvije tudi narodna navdušenost. In tako je bilo tudi v nedeljo v prijaznem Logatcu. Zjutraj odpeljal se je »Idrijski Sokol« na voze iz oddaljene Idrije na pot, kakih 35 članov v društveni obleki in blizo toliko število drugih prijateljev Sokola in narodnih dam, ki se niso strašile daljnega pota, da pokažejo svoje simpatije vrlim Sokolom. Iz Gorenjega Logatea korakali so Sokoli peš z rudarsko godbo na čelu do dolnjega Logatea, kjer je bil na Brodu slavnostni pozdrav. Ob slavlolu so logaške gospodične in ognjegasci čakali mile goste in jih obsipale s cvetlicami, podžupan g. Smoleč z občinskimi zastopom pa je z navdušenimi besedami pozdravil Sokola. Navzoča so bila pri vsprejemu tudi odposlanstva narodnih akademskih društev »Slovenija«, »Triglav« in »Sava«, z raznih hiš so vihrale trobojnice. Skupni obed je bil pri Kramerju, kjer se je spregovorila marsikatera krepka zdravica in je hitro minul čas do dohoda postojnskih in ljubljanskih gostov, ki so bili slovesno sprejeti na kolodvoru in so skupno odkorakali z idrijsko rudarsko godbo na čelu na slavnostni prostor, kjer je množica naroda živahno pozdravljala vse zbrane Sokole ter željno pričakovala začetek javne telovadbe, ki se je začela ob 4. uri popoldne. V prostih vajah je nastopilo s spremljevanjem godbe 16 članov »Idrijskega Sokola« ter izvajalo deloma prav težke vaje s presenetljivo točnostjo, ki je vzbujala glasno odobravanje mnogobrojnega občinstva domačinov in mnogih v Logatcu bivajočih letoviščarjev iz raznih krajev. V vzornih prostih vajah brez spremljevanja godbe in brez komande

je nastopilo 16 članov ljubljanskega »Sokola«. Perfektna preciznost in znana eleganca pri izvajanju teh vzornih vaj je vzbujala v krogih idrijskih sobratov in vsega občinstva hrupno priznavanje. Na dveh bradljah in na drogu so potem vrsteč se telovadile dve vrsti idrijskega Sokola, 1 postojnska vrsta in v Pragi z 2. darilom odlikovana vzorna vrsta ljubljanskega Sokola. Vse posamezne vaje so kazale, da se telovadba goji resno v zastopanih društvih posebno pa je mladi »Idrijski Sokol« z živim zadoščenjem bil pozdravljen ob strani svojega vzora »Ljubljanskega Sokola«. Občinstvo je z velikim zanimanjem sledilo vsem točkam javne telovadbe in svojo zadovoljnost izražalo opetovano. (Konec prih.)

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 28. avgusta.

— **Osebnost.** Korni zapovednik fcm. vitez Succovaty pride danes v Ljubljano in pojde od tod k vojaškim vajam na Notranjsko.

— **Goška aféra.** Razprava o tej aféri utegne biti danes končana. Včeraj in danes je bilo zaslišanje prič. Kurata Ferjančiča pričlo Rozalijo Dolenc je sodišče dalo iz sodne dvorane odpeljati v zapor, ker se je izkazalo, da je pod prisego krivo pričala. Danes opoldne je bilo končano zaslišanje prič. Kurata Ferjančiča zagovornik dr. Brejc je predlagal, naj se še ljubljanski škof zasliši kot priča, češ, da bo izpovedal, kako miren, blag človek je obtoženi kurat. Sodišče je to zahtevo odklonilo.

— **Škofova pisarna in slovenščina.** Piše se nam: Kakšna je ti sta hvalisana narodnost naših klerikalcev, katero isti vedno povdarjajo in ob vsaki priliki zatrjejo, je razvidno iz sledečega vzgleda. Pred kratkim sem dobil v roke prošnjo nekega abiturienta za vstop v ljubljansko semenišče. Prošnja je bila seveda pisana v slovenščini. A sedaj čujte! Prosilec je bila prošnja čez nekoliko časa vrnjena. Na zadnji strani je bil škofijski odlok, v katerem je bilo prosilcu naznájeno, da je sprejet v semenišče, in ta odlok je bil pisan v — nemščini. Pod odlokom je tudi škofov podpis. To dejstvo, mislim, kaže dovolj, kako veljavo ima v škofijski pisarni slovenščina. Na slovensko prošnjo, nemški odgovor. Ali ne govori to dovolj? In to v Ljubljani, v središču Slovenije! In sedaj naj pridejo naši klerikalci s svojimi objubami, da se hočejo povsod potegovati, da priborijo slovenščini istoveljavno mesto z drugimi jeziki. A sami ravna jo čisto drugače! Ali ne zasluži zgoraj omenjeni slučaj, da se ga pošteno ožigos v javnem glasilu?

— **Župnik dr. Mauring z Iga,** pred kaz. sodnikom že jako znana oseba, je nepopoljšljiv. Služkinja nekega jako premožnega liberalnega trgovca M. na Igu je imela nezakonskega otroka z nekim Tržačanom, katerega otroka je dr. Mauring dne 6. avgusta l. l. pokopal. Ker je pa dotični liberalni trgovec župniku dr. Mauringu trn v peti, hotel mu je zopet kratiti čas in razdreti rodbinski mir. Radi tega poiskal je prvo priliko, da je dobil neko stranko, katera stanuje pri trgovcu M. ter ji je natvezil, da je ta otrok nezakonsko dete trgovca M. z besedami: »Ich habe das uneheliche Kind der Magd des M. begraben. Wissen Sie, von wem das Kind ist? Das ist sein Kind, des M., darum der Streit im Hause. Natürlich! Wenn Sie ihn in Verlegenheit bringen wollen, so sagen Sie ihm das.« Dr. Mauring je seveda po ligurijanski morali tajil in zavijal. Ali sodišče je verjelo zapriseženi izpovedbi priče več, nego dr. Mauringu, in ker slednji ni niti nastopil dokaza resnice, da je dotični otrok M-ov, bil je župnik dr. Mauring zaradi častikraje obsojen na 300 K globe in povračilo stroškov.

— **„Le krščanski nauk.“** V Novem mestu se je 27. avgusta vršila proti 5 fantom porotna obravnava. Ti fanti so 18. maja v Ragovem brez vsacega povoda ubili necega posestnika iz Mniške vasi pri Toplicah, očeta treh otrok. V Ragovem je bilo ta dan svatovanje. Pet fantov, ki so prišli od procesije v proslavo »svetega leta« domu, se je zbralo v krčmi na levem bregu Krke, kjer so pili

pivo namešano z žganjem. Ko nastopi noč, se prepeljejo v čolnu na desno stran. Mej potjo se v Smoletovem kozolcu oborožijo z ročicami. Jeden svatov, ki je ženina pripeljal, je šel o polnoči z dvema drugima svatoma konje napajat. Hlev je od hiše svatovanja nekaj oddaljen. Jeden teh treh svatov nosil je svetilnico. Rečena pobožna petrica napade te tri svate. Svetilnico zbijajo iz rok in potem udarijo z ročicami po teh treh svatih. Vsi trije dobijo poškodbe, navedeni oče treh otrok težko na glavi, vsled katere je vzlic izborni kirurški pomoči v bolnici usmiljenih bratov v Kandiji umrl. — Torej najskrajnejša surovost! Fantje se zaradi deklet stepejo in pobijajo; to storijo, če se skregajo, ali če se iz raznih vasi kje snidejo. Pri obravnavi tega slučaja se pa je pokazala skrajna, uprav zverinska surovost. Drugi pretepači tudi žganje pijejo. — Rožni venec v žepu, kol v roki, to je znamenje teh katoličanov! — Obsojeni fanti so analfabeti in niso šole obiskali. »Le krščanski nauk«, so dejali na dotično vprašanje, da so se učili. Take surovosti se množijo v ubogem življenju naših kmetijskih fantov. — »Le krščanski nauk« pač ne zadostuje v našem svetu. Šola, dobra moderna ljudska šola — naprej; opravljaj v šmihelski župniji blagotvorno svoje delo; — tam te je krvavo treba!

— **Avstrijsko državljanstvo** je zadobil zobotehnik pri dr. R. Frlanu g. Oton Seydl.

— **Ferijalni tečaj za ljudske in meščanske učitelje.** Dne 23. t. m. se je končal v Wolfbergu, prijaznem mestecu v Labodski dolini na Koroškem, tritedenski visokošolski ferijalni tečaj za ljudske in meščanske učitelje. Tega tečaja se je udeležilo 225 učiteljev in učiteljic iz skoro vseh dežel širne Avstrije. Največ zastopnikov je imela Severna Češka (74), Nižja Avstrijska (28) in Šlezija (19). Učiteljem iz Češke in Šlezije sta dovolila deželna zastopa podpore po 100 K. Kranjsko so zastopali g. Ivan Krulec Ljubljana, gđc. Albina Golob Semič, gđc. Marija Kavčič Idrija, gđc. Vita Zupančič Metlika. Iz Spodnjega Štajerskega sta se udeležila g. Anton Kosi Središče, in gđc. Olga Sittig Teharje. Iz Istre g. Teodor Čampa Pulj.

— **Hmeljarstvo na Notranjskem.** Piše se nam iz Starega trga pri Ložu: Ker čitamo o hmelju na ljubljanskem polju, moramo tudi mi javnosti povedati o našem hmelju. Pred 2 letoma je notar g. Kolšek v Ložu sklenil poskušati hmeljerejo v naši dolini. Njemu sta se pridružila g. Franjo Žagar v Markovcu in g. Ivan Benčina v Starem trgu. Prvi nasadil je sicer malo zemlje, a to tik ceste, da lahko mimo idoč kmetje opazujejo obdelovanje, rast itd. hmeljske rastline. Sedaj v drugem letu se pokaže, da tukaj dozori zgodnji hmelj, golding in pozni hmelj, ki glede vsebine na lupulinu ne zaostaja savinjskemu hmelju. Franjo Žagar bo sedaj nasadil deset oralov hmelja in si pripravil sušilnico na par pri svoji parni žagi v Markovcu. Kmetovalci, na noge! Pojasnila dobite pri Franju Žagarju v Markovcu brezplačno, kjer se tudi nasadi lahko ogledajo.

— **Utopljenca** so včeraj popoldne potegnili iz Save in ga prepeljali v mrtvašnico k sv. Agati pri Dolskem. Sodi se po zaponkah pri hlačah, da je identičen z onim biciklistom, ki je padel raz črnuški most v Savo. Obleka je sivkasta, telovnik pa zeleno-žametast. Pri sebi ni imel ničesar razven robca in molka.

— **Žalske slovenske pevsko društvo „Edinost“** priredilo je dne 25. t. m. koncert, pri katerem so iz prijaznosti tudi ondotni diletantje sodelovali. Pod vodstvom vrliga pevovodje g. učitelja Rajkota Vrečarja so se pesmi jako lepo in eksaktno pele. Diletantje so vpriporili veseloigro »Visoki C«, v kateri je g. Franjo Lipold težavno ulogo »Volnika« izvrstno igral. Tudi vsi drugi igralci in pevci so se tako potrudili, da se je koncert jako sijajno obnesel. Živeli vrli sotrudniki!

— **Policijski svetnik Bernhard Bacher iz Trsta,** katerega so že nekaj dni sem pogrešali in o katerem so mislili, da si je v svoji bolezni kaj žalega storil, se je včeraj sam zgledal pri oblastvu v Litiji. Mož je vsled svoje naporne službe na živcih bolan, in se mu je menda zmešalo.

Divjak. Okoli D. M. v Polju se klati že teden dni moški, ki se je pripravi v ondotnem logu ležišče iz mrve, kamor hodi spat, podnevi pa si preganja čas s tem, da leta za šolsko deco, zahteva kruha in jedil, češ, da se mu pravi Salamon Etkemet. Ta človek je znani, že večkrat kaznovani postopač in tat Val. Vičič vulgo Biček, ki je pred kratkim odsedel svoj zadnji zapor 6 mesecev v Gradiški, in ki skuša sedaj simulirati blaznost, da bi na ta način prišel v blaznico ter se na deželne stroške zastonj redil. Čudno je le to, da vzlic temu, da je županstvo ukrenilo vse, da se občina osvoboditi tega vlačugarja, in vzlic temu, da ga je proglasilo več psihiatrov in sod. zdravnikov simulantom, orožništvo ne poseže vmes in vlačugarja ne izroči oblastvu, ki je znan kot imetku in osebni varnosti v največji meri nevaren človek.

— **Zaprla so** bivšega poslovođa M. G. Dragotin Hribarjeve tovarne na Tržaški cesti zaradi nepoštenosti. Prodajal je nogavice strankam in denar obdržal zase.

— **Žepna tatvina.** Danes dopoldne sta dva fanta ukradla neki dami v Šolskem drevoredu iz žepa za 20 kron drobiža.

— **Dva zlata prstana** je našel danes zjutraj na Pogačarjevem trgu branjevec I. C.

— **Promenadni koncert** priredi ljubljanska »Meščanska godba« jutri četrtek od polu 8. do polu 9. ure zvečer na Mestnem trgu.

* **Nevihita na Reki.** 26. t. m. je bila na Reki strašna nevihta. Trajala je le pol ure, a je napravila veliko škodo. Nekega moža je vrgla pod kolesa vagona, ki ga je popolnoma zmečkal. Odnese la je v morje streho skladišča ogrsko-hrvatske družbe. Uničila je vse nasade pred kavarname ter razbila ploče mramornatih mizic. Izruvala je tudi mnogo dreves. V luki sta se potopili vsled nevihte dve barki, vendar ni nihče utonil. Tudi naprava električnega tramvaja je zelo poškodovana.

* **Za butarico, suhljadi.** Gozdnar kneza Liechtensteina je zalotil v Koričevem na Moravskem 35letnega delavca Schlampo, ko je nabiral po gozdu suhljad. Delavec je zbežal in gozdnar ga je ustrelil. Delavec je bil velik siromak in ima ženo s 5 otroci!

* **Bivši minister — samomoric.** Nyssens, bivši minister javnih del v Belgiji, se je ustrelil. Nyssens je bil klerikalec, a je imel mnogo smisla za socialno in specialno za delavsko vprašanje. Radi svojih načrtov pa se je lastnim prištamem zameril, zato so ga vrgli ter ga niso volili niti za poslanca več. Nyssens je vsled tega obolel na živcih in se končno ustrelil. Minister je bil od leta 1895. do 1897.

* **Ali je poskus samomora kaznjiv?** Na to vprašanje je odgovorilo najvišje sodišče zanikalno. Neki M. Alfons je bil v Brnu pri okrajnem sodišču obsojen po § 431 kaz. zak. na 12 urni strogi zapor, ker je izpil v samomornem namenu strupeno tekočino. Obsojenec je že kazni prestal, toda generalna prokuratura je temu ugovarjala, pritožila se je pri najvišjem sodišču, katero je razsodilo, da je obsojenec postal žrtva pravne pomote. Omenjeni paragraf zabranjuje le poškodovanje tujega telesa, z lastnim pa sme vsake storiti, kar mu ljubo. V srednjeveški dobi pa je samomor kaznovala le cerkev, ne država. Poškodbe na lastnem telesu so le takrat kaznjive, ako je ž njimi združeno kršenje drugih pravic, kakor n. pr. če bi kdo pohabil roko, da ga potem ne vzamejo k vojakom.

* **Strašna tragedija.** V Saltuchu (Cornwall) je 23. t. m. ponoči davkar Mortimer ustrelil svojo ženo, svoje 4 otroke in sebe. Mortimer je poneveril nekaj denarja in se je bal kazni. Ljudje so našli mrtvece šele naslednjega dne zvečer.

* **Ženska — pridigarica.** V mestu Kalamazov v državi Michigan (severna Amerika) izvršuje že nekaj mesecev duhovniška opravila neka dama z imenom Caroline Bertlett Crane, ki dela moškimi duhovnikom veliko konkurenco. Njena cerkev je vedno nabito polna in zakonov je sklenila sama več kot vsi drugi duhovniki skupaj. Stara je 31 let ter je bila žurnalistinja in druga urednica lista »Minnea-

polis-Tribune« ter prva urednica lista »Temes« v Oshkushu. Pred dvema letoma je stopila v bogoslovnico in jo letos dovršila.

Strahovita vožnja. Na progi Hinweil-Effretikon znozel je mej vožnjo strojevodja osebnega vlaka. Brezumnik izpustil je polno paro in vlak je tekmoval z viharjem. Strojvodja se ni ustavil na predpisanih postajah, tudi ni maral za svarilna znamenja. V vlaku je nastala divja gonja. Železniško osebje je sicer skušalo zavreti vlak, toda to je malo izdalo, slednjič pa je prisilil kurjač, da je zblazneli ustavil vlak na neki postaji; ko so hoteli železniški uradniki obnoredlega strojevodjo siloma odpelati z lokomotive, se je ta branil ter je hotel vlak spustiti v dir. Končno pa so norca vendar zvezali in odpeljali, in tako se je preprečila grozna nesreča.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj 28. avgusta. V tukajšnjih političnih krogih se zatrjuje, da so se kompromisna pogajanja Mladočehov s Staročehi in agrarci razbila, ker so bile difference prevelike.

Pariz 28. avgusta. Poslanik Constans je odpotoval iz Carigrada, ker Turčija ni ugodila vsem zahtevam Francije v znanim konfliktu. Na kolodvor sta prišla dva sultanova odposlanca nagovarjati Constansa, naj ostane v Carigradu, a ker nista imela nobenega uradnega dokumenta, da se ugotovi francoskim zahtevam, nista ničesar opravila.

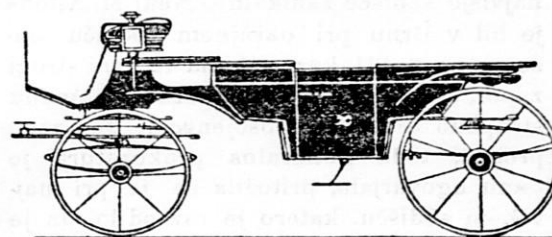
Pariz 28. avgusta. Pri odhodu iz Montelimarja je prezident Loubet sprejel župana in prefekta ter glede potovanja ruskega carja na Francosko rekel, da to potovanje kaže, kako trdna je v svrhu miru sklenjena francosko-ruska alijanca.

Basel 28. avgusta. Iz kroga kitajskega odposlanstva se čuje, da sploh ni gotovo, če pojde odposlanstvo v Berlin. Telefonska pogajanja se nadaljujejo.

London 28. avgusta. Vodjo afrikanderjev v kapskem parlamentu, Merrimana, je dala angleška vlada zapreti.

London 28. avgusta. Guverner Millner se je vrnil v Kaptown. Millner je pri sprejemu rekel, da se je na Angleškem prepiral, da hoče vlada za vsako ceno nadaljevati sedanjo politiko.

Za prebivalce mest, uradnike l. t. d. Proti težkotam prebavljenja in vsem nasledkom mnoge sedenja in napornega duševnega dela je upravnih neobhodno potrebno domače zdravilo pristi. »Moll-ov Seidlitz-prašek«, ker vpliva na prebavljenje trajno in uravnavno ter ima olajševalen in topilen učinek. Skatljica velja 2 K. Po poštnem povzetju razpošilja to zdravilo vsak dan lekar A. MOLL, c. in kr. dvorni zalagatelj, na DUNAJI, Tuchlauben 9. V lekarnah na deželi je izrecno zahtevati MOLL-ov prepat, zaznamovan z varnostno znamko in podpisom. 3 (2-12)

priporočam najtopleje. — Cenike pošiljam na zahtevo.

FRANC VISJAN, izdelovalec vozov

Ljubljana, Rimska cesta št. 11. (1684-4)

Brat k bratu!

FRAN RADIĆ

na Bulu v Dalmaciji

proizvaja najhuljša, tečna in okrepčujoča

vsakovrstna vina

vsebujoča naravnega alkohola od 9 do 14 stopinj, kakor tudi

desertna vina. (1789-3)

Kdor se želi o tem preveriti, naj poskusi to najbolj okrepčujoče sredstvo, nabavljajoč izključno in neposredno pri tvrdki, koja ga proizvaja. — Narocbe od 50 litrov in več izvršujejo se takoj in točno. — Uzorce, cenike in izjave stalnih odjemalcev pošiljam na zahtevanje franco. — Podam lahko na stotine spričeval iz Banovine.

Ako si pomagamo sami, ne potrebujemo tujcev!

Darila.

Upravištvu našega lista so poslali:

Za družbo sv. Cirila in Metoda. Gospod Fran Papler, nadučitelj v Borovnici, 12 K 80 vin., nabral povodom zborovanja kmet. podružnice od zavednih 5 odbornikov v spomin svojih prvoboriteljev župana Hribarja in dr. Tavčarja; darovali so: g. Ivan Majaron 10 K, ostalo pa drugi odborniki. — Gospod prof. A. Jurtela, Stavropolj (sedaj na Dunaji), 20 K. — Gg. M. Novak in F. Regally v Kamniku 10 K mesto venca na krsto pokojnemu g. Fischerju. — Gospod Vekoslav Kranjc, kaz. zagovornik v Kamniku, 40 K, koje je plačal Janes Grünthal st. iz Kapljevasi vled kazenskopravnih poravnave Ivana Pintarja, dež. daccarja v Mengšu, proti Grünthalu. — Ces. svetnik gosp. Ivan Murnik v Ljubljani 40 K mesto vencev na krsto gospe Ane Zarnikove, gospe Podrekarjeve in g. Fischerja. — Gospica Antonija Kadivec v Ljubljani 6 K mesto venca na krsto g. Ani Zarnikovi. — Skupaj 120 K 80 vin. — Srčna hvala vsem darovalcem!

Za Prešernov spomenik. Gospod Peter Brelih, realce v Cirknem, 6 K prispevka. — Srčna hvala!

Za podporno društvo visokošolcev v Gradcu: Gosp. prof. A. Jurtela, Stavropolj (sedaj na Dunaji), 10 K. — Srčna hvala!

Za podporno društvo visokošolcev na Dunaji: Gosp. prof. A. Jurtela, Stavropolj (sedaj na Dunaji), 10 K. — Srčna hvala!

Meteorologično poročilo.

Vilina nad morjem 806-2 m. Srednji sradni tlak 756-0 mm						
Augst	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo	Molna v 24 urah
27	9. zvečer	736.1	11.2	sr. svzhod del. jasno		100
28	7. zjutraj	736.5	9.1	sl. sever	megla	100
	2. popol.	734.0	18.8	sl. jug	del. oblak.	100

Srednja včerajšnja temperatura 12.9°, normale: 17.6°.

Dunajska borza

dne 28. avgusta 1900.

Skupni državni dolg v notah	98.85
Skupni državni dolg v srebru	98.75
Avstrijska zlata renta	118.85
Avstrijska kronska renta 4%	95.70
Ogrska zlata renta 4%	118.50
Ogrska kronska renta 4%	92.80
Avstro-ogrsko bančne delnice	1665.—
Kreditne delnice	630.50
London vista	239.40
Nemški državni bankovci za 100 mark.	117.12 1/2
80 mark	23.44
80 frankov	19.02
Italijanski bankovci	91.20
G. kr. cekini	11.26

Natakar

samec, vešč stroke, govori hrvaški, slovenski in nemški, išče službo v kaki večji gostilni.

Ponudbe in naznanila naj se pošiljajo pod naslovom „Franjo Marš, Zagreb, Mesnička ulica k. br. 11.“ (1815-2)

Enonadstropna hiša

v Krakovskem predmestju, v kateri se nahaja prodajalna, in k njej spadajo vrt, ki donaja dobre obresti, se pod ugodnimi pogoji proda. (1716-6)

Natančneje pove iz prijaznosti Ivana Brenčič. Rimska cesta št. 8, v Ljubljani.

Domači izdelki.

Zalogo vsake vrste solidno izdelanih

VOZOV

bodisi

koleselnov ali najmodernejših kočij

priporočam najtopleje. — Cenike pošiljam na zahtevo.

FRANC VISJAN, izdelovalec vozov

Ljubljana, Rimska cesta št. 11. (1684-4)

Brat k bratu!

FRAN RADIĆ

na Bulu v Dalmaciji

proizvaja najhuljša, tečna in okrepčujoča

vsakovrstna vina

vsebujoča naravnega alkohola od 9 do 14 stopinj, kakor tudi

desertna vina. (1789-3)

Kdor se želi o tem preveriti, naj poskusi to najbolj okrepčujoče sredstvo, nabavljajoč izključno in neposredno pri tvrdki, koja ga proizvaja. — Narocbe od 50 litrov in več izvršujejo se takoj in točno. — Uzorce, cenike in izjave stalnih odjemalcev pošiljam na zahtevanje franco. — Podam lahko na stotine spričeval iz Banovine.

Ako si pomagamo sami, ne potrebujemo tujcev!

Zahtevajte Brinovec

Frana Cvek-a
v Kamniku.

(1880-10)

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. junija 1901. leta.

Odhod iz Ljubljane j. k. kol. Proga čez Trbiž. Ob 12. uri 24 m po noči osebni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno; čez Selsthal v Aussee, Solnograd, čez Klein-Beifling v Steyr, v Linc, na Dunaj čez Amstetten. — Ob 7. uri 5 m s jutraj osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selsthal v Solnograd, Inomost, čez Klein-Beifling v Linc, Budejevice, Plzen, Marijine vari, Heb, Francove vari, Karlove vari, Prago, Lipako; čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 51 m dopoldne osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selsthal, Dunaj. — Ob 4. uri 6 m popoldne osebni vlak v Trbiž, Beljak, od 15. junija do 15. septembra v Pontabel, Celovec, Franzensfeste, Monakovo, Ljubno; čez Selsthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curih, Genevo, Paris; čez Klein-Beifling v Steyr, Linc, Budejevice, Plzen, Marijine vare, Heb, Francove vare, Karlove vare, Prago, Lipako, na Dunaj čez Amstetten. Ob nedeljah in praznikih ob 5. uri 41 m popoldne v Podnart-Kropo. Ob 10. uri po noči osebni vlak v Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Inomost, Monakovo. — **Proga v Novomestu in v Kočevju.** Osebni vlaki: Ob 7. uri 17 m s jutraj v Novomesto-Straža, Toplice, Kočevje, ob 1. uri 5 m popoldne istotako, ob 6. uri 55 m s večer v Novomesto, Kočevje. — **Prihod v Ljubljano j. k. kol. Proga iz Trbiža.** Ob 8. uri 25 m s jutraj osebni vlak z Dunaja čez Amstetten, iz Monakova, Inomosta, Franzensfeste, Solnograda, Linca, Steyra, Aussee, Ljubna, Celovca, Beljaka. Ob 7. uri 12 m s jutraj osebni vlak iz Trbiža. — Ob 11. uri 16 m dopoldne osebni vlak z Dunaja čez Amstetten, iz Lipske, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plazja, Budejevic, Solnograda, Linca, Steyra, Pariza, Geneve, Curiha, Bregence, Inomosta, Zella ob jezeru, Lend-Gasteina, Ljubna, Celovca, Št. Mohorja, Pontabla. — Ob 4. uri 38 m popoldne osebni vlak z Dunaja, iz Ljubna, Selstbala, Beljaka, Celovca, Monakova, Inomosta, Franzensfeste, Pontabla. Ob nedeljah in praznikih ob 8. uri 38 m s večer iz Podnart-Krope. — Ob 8. uri 51 m s večer osebni vlak z Dunaja, iz Lipskega, Prage, Francovih varov, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plazja, Budejevic, Linca, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla; **Proga iz Novega mesta in Kočevja.** Osebni vlaki: Ob 8. uri in 44 m s jutraj, iz Novega mesta in Kočevja, ob 2. uri 32 m popoldne iz Straže Toplice, Novega mesta, Kočevja in ob 8. uri 48 m s večer, istotako. — **Odhod iz Ljubljane drž. kol. v Kamnik.** Mešani vlaki: Ob 7. uri 28 m s jutraj, ob 2. uri 5 m popoldne, ob 6. uri 50 m in ob 10. uri 25 m s večer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih. — **Prihod v Ljubljano drž. kol. iz Kamnika.** Mešani vlaki: Ob 6. uri 49 m s jutraj, ob 11. uri 6 m dopoldne, ob 6. uri 10 m in ob 9. uri 55 m s večer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih. (1393)

Lekarna Piccoli, pri angelu.

Malinčev sirup

lekarnarja Piccolija

v Ljubljani

se prireja kar najskrbnejše iz dišečih gorskih malinovitih jagod v srebrnem kotlu s pomočjo para, in je torej najbolj čist izdelek nepresežne kakovosti ter naj se ne zamenjava z malinovitim sokom, ki je v prodaji, in je navadno umetno prirejen, imajoč v sebi zdravju škodljive snovi in bakterije.

Steklenica z 1 kilo vsebine, pasterizovana, velja K 1.30. Razpošilja se tudi v pletenih steklenicah po 10, 20 in 40 kilogr., ter se 1 kilo zaračuni z K 1.10, 100 kilogr. = 100 kron. I. (1368-42)

Pletena steklenica s 3 kilogr. vsebine pošlje se franco po vsi avstro-ogerski monarhiji proti povzetju z K 5.30.

Zdr. št. S. 12/1/1.

Zdr. št. S. 12/1/1.

Oglas.

Čez premoženje gospoda **Frana Vilarja**, trgovca v **Pudobu**, sodni okraj Lož, na Kranjskem, se je **dne 23. avgusta 1901** otvoril konkurs. Konkurni komisar: c. kr. dež. sod. svetnik **Aleks. Ravnikar v Ložu**. Začasni upravitelj mase: c. kr. notar **Mihael Korbar v Ložu**. Volilni narek je **dne 6. septembra 1901** zjutraj ob 9. uri, pri c. kr. okr. sodišču v Ložu, pri konkurznem komisarju. Oglasilni termin: do **dne 1. oktobra 1901**. Likvidacijski in poravnalni narek: **dne 10. oktobra 1901** zjutraj ob 9. uri pri c. kr. sodišču pri konkurznem komisarju.

C. kr. deželno sodišče v Ljubljani
oddelek III., dne 23. avgusta 1901.

Graška trgovska akademija.

Javni, neposredno vis. učnemu ministrstvu podrejeni, državno podporani učni zavod v vrsti višje srednje šole, katerega absolventi uživajo pravico, da vstopijo za enoletne prostovoljce.

Dne 17. septembra t. l. se začne 39. šolsko leto. Vsprejemajo se absolventi spodnjih srednjih šol in tem enako postavljenih učnih zavodov, kakor tudi meščanskih šol (ti morajo prebiti vsprejemni izpit). Dosedanji ter l. 1901. v prvi letnik vstopivši učenci lahko absolvirajo zavod v treh letih. Pripravljalni razred se vzdržuje posebej za manj vsposobljene prosilce za vsprejem kakor tudi za učence, ki niso dovolj zmožni nemškega jezika. Ta se pa združuje že od leta 1901/02. z novo štirirazredno organizacijo, katera se vpelje, da živajo učenci in stariši vse prednosti, katere bodo pripadale štirirazredničarjem.

Z zavodom je združen **jednoletni abiturijentski tečaj** (začetek 5. oktobra) za absolvente višjih srednjih šol ter enakih učnih zavodov, ki se hočejo posvetiti trgovskim in in industrijskim podjetjem ali pa hoté kot velikošolci (turisti) svoje vednosti razširiti času primerno.

Tudi se vzdržujejo prosti **poluletni tečaji** za gospode in posebej za dame, (začetek 17. septembra in 15. februarja).

Prospekte razpošilja in daljna pojasnila, tudi radi oskrbljenja učencev, daje **ravnatelj** pisarna v Gradcu, Kaiserfeldgasse št. 25.

(1368-6)

Ravnatelj: **J. Berger.**

Gospodična

ki je zmožna samostojno opravljati zalogo tobaka, se išče. (1824-2)

Kje? pove upravništvo »Slov. Nar.«.

Dva dijaka

se sprejmeta s prihodnjim šolskim letom v stanovanje in hrano blizu realce. Posebna soba. (1804-2)

Naslov v upravništvu »Slov. Nar.«.

Išče se

trgovski pomočnik

izurjen v špecerijski stroki, slovenščine in nemščine zmožen ter vojaščine prost. — Vstop 1. septembra t. l. (1837-1)

Naslov pove upravništvo »Slov. Nar.«.

Jedna ali dve

mesečni sobi

s popolno opravo, v hiši št. 4 v Židovski stezi, II. nadstropje, se takoj oddasta. — Natančneje istotam. 1838-1

Jesih.

Naravni, iz alkohola napravljeni, zavreti kis, brez primesi nevarne in neprijetne okus imejoče oetove kisline, se dobiva pri

J. J. Kaniz-u (1879-10)

v Ljubljani, Rimska cesta št. 16.

Proda se iz proste roke enonadstropna hiša

pri kolodvoru južne železnice v okrožju Ljubljana s 7 sobami, z dvema obokanimi kletima, vrtom, 1 malo njivo, z žgalnico za žganje in s pristno vodo. V hiši je že 40 let gostilna s prodajo žganja in tobaka. Obširni prostori so pripravljeni za večjo obrt. — Natančneje pove upravništvo »Slov. Naroda«. (1819-2)

Specijalna trgovina za kavo Edmund Kavčič

v Ljubljani, Prešernove ulice, nasproti pošte

priporoča

kavo Santos dobrega okusa po gl. 1.— kilo

„ Neilgherry aromatično-krepkega okusa „ 1.40 „

„ Piraldy najfinerega okusa „ 1.60 „

Poštarne poslatve po 5 kil franko.

Vsakovrstno špecerijsko blago v najboljši kakovosti. (12-157)

Glavna zaloga J. Klauer-jevega „Triglava“.

(1829-2)